

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT

DONATO JIMENEZ

Un actor de bona rassa,
que ompla 'l cartell ab son nom
y que ha sentit los aplausos
de tot lo poble espanyol.
Per ell los papers més infims
prenen relleu y valor,
y ab ell no s' estrena un drama
que a tothom no sembli bo.

LA GRAN PLANXA

No crech pas que tots los lectors de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA ab tot y que numéricament suman alguns més que'ls del *Diluvi*, hajan tingut ocasió ni humor de llegir lo *formidable* capítol de càrrechs que durant set dias á la carrera va tenir á bé esquitxar contra un servidor de vostés. Hi havia dias que ab tant Roca y Roca, Roca y Roca y Roca y Roca, repetit fins á fer migranya, las primeras planas del *Diluvi* semblavan talment una bassa de granotas en plena nit d' istíu.

Los homes de *La Salvadora*, envejosos de no sé qué, s' havian proposat desacreditarme, abrumant-me baix lo pés de las sévas inculpaciós, fundadas ó infundadas, que aixó era lo de menos, ja qu' ells, per lo que 's veu, tenen un sistema especial de atacar, que á forsa de voler ser hábil acaba per convertirse en soberanament ridicul.

Pero ells dirian:

—*Nada*, senyors: no importa mistificar textos y fets: entorbolim y fora, que l' aygua bruta sempre embruta, y si unas quantas dotzenas de baus de aquells que 'ns pagan los sis rals al mes ó 'ls cinch céntims per número, 'ns arriban á creure de bona fé, tot aquest mal li haurém fet al nostre adversari. Ab negarnos després á cumplir la ley, deixant de insertar las aclaraciós y rectificaciós que 'ns envihi, ja hem lograt lo que 'ns proposavam. Podrá dir algú, que haurém lluytat no com á caballers, sino com á pinxos apostats darrera una cantonada... ¡Tant se val! Y si aixís y tot ens desarman, ab no confessar la nostra derrota barbotejan quatre excusas al fugir, sempre hi haurá algún qu' altre beneyt que 'ns proclami vencedors.

Ab tan poca cosa 's contentan avuy com avuy aquests desventurats fabricants d' escándols.

* *

Desde 'l coméns dels séus atachs, veyent la frescura ab que m' atribuhian ideas que jo no havia sustentat may, vaig cridarlos l'atenció en una atenta carta, que va valerme lo únich que poden donar certs *rumiantes*: un raig de cossas.

Van dirme que ja tenia periódichs desde 'ls quals podia defensarme, y qu' en tot cas podia ferho, com á regidor desde 'l Saló del Consistori, precisament quan ells saben y aixó es lo que 'ls cou, que desde 'l dia 25 de Octubre me n' hi anat de aquella casa, per motius de conciencia y rahóns de dignitat.

Una nova reclamació méva 'm va valer nous insults, y l' advertencia de que jo no tenia dret á interrompre'ls. Se coneix que tenian lo pap plé y que patían per buidarlo.

Com may m' ha agradat abusar de la situació dels que tenen ascós, vaig creure convenient enretirarme, deixantlos aliviar de aquell pés, á la mida del séu gust.

Y va comensar llavoras lo *Diluvi* á abocar tot lo que tenia per convenient, sense que jo 'm cuydés lo més mínim de interrompre'l.

Sense pendres la molestia de examinar la ley municipal vigent, ahont están clara y taxativament determinats los debers y atribuciós dels regidors sindichs, lo *Diluvi* va inventarse un sindich, tal com en aquells moments lo necessitava, pera demostrar que jo havia faltat á totas las obligaciós inherents al exercici del càrrech.

Llegeixin los séus *comentaris* y veurán fins ahont arriba la imaginació del *Diluvi*.

Lo sindich, segóns la ley vigent, no ha de fer més que representar á la Corporació municipal en

tots los judicis que aquesta sostinga y visurar los comptes y 'ls pressupostos al final de cada exercici. Ni més, ni menos.

Donchs, segóns lo *Diluvi*, lo sindich ha de ser fiscal, polissón y guardia civil, tot en una pessa; ha de instruhir expedients; ha de practicar averiguaciós sobre tot; ha de dictaminar per escrit sobre tots los expedients que s' instruhixin; ha de compeler al arcalde, als regidors y als empleats desde 'l primer al últim al cumpliment de la ley; ha d' extirpar tots los vicis de l' administració; ha de intervenir en totas las subastas que 's verifiquin; ha de ficarse de plé en lo ram de almotacenia; ha de fer anar lo pá barato, la carn barata, 'l ví barato, y no diu lo *Diluvi* si al últim ha de demanar que 'l portin á Sant Boy per haver volgut realisar un treball superior á las humanas forsas.

Y per haver sigut sindich atenintme rigorosamente á lo que prescriu la ley y no á las invenciós del *Diluvi*, llansá sobre mí una pluja de atachs, culpantme de decidiós, de descuidat y fins de babcieca, y no va dirme que jo hauria pogut evitar la quiebra de *La Salvadora*, com á sindich del Ajuntament de l' any 1892, perque no deu considerar prudent ara ni may, *mentar la sogu en casa del ahorcado*, que d' altra manera, una vegada desfermat, fins a quest càrrech era molt capás de tirarme pels bigotis.

Ja veuhen que ni fet expressament pot desbarrrarse ab més salero.

* *

Vaig tenir jo la paciència de deixar-lo dir, de deixarlos despatxar durant una senmana á la mida del séu gust. Per últim, ja no 'ls quedava res al pap. Podia y devia tirar á terra de una bufada tot aquell castell de cartas ab tanta paciència construhit. Me bastava citar los articles de la ley municipal vigent que resan ab la missió del sindich. Y vaig ferho en una carta atenta, reprimint la indignació que produheix en tota ánima honrada, la sistemática mala fé de un adversari mal intencionat.

¿Han vist vostés aquella carta méva en las páginas del *Diluvi*, carta que rectificava fets y res més que fets, y á qual inserció obligava, no ja la ley de imprenta vigent, sino la més rudimentaria lealtat?

¿L' han vista vostés?

Donchs, esperinse sentats, per no cansarse d' aguardar.

Comprench l' efecte que 'ls hagué de produhir al rébrela. Aquella carta 'ls feya caure del burro... dich, del *rumiante*. ¿Y desde quan los homes del *Diluvi* son capassos de regoneixe 'ls seus errors?

Preveyent la sort que li estava reservada, vaig sangrarme en salut, enviant una copia de dita carta al amich Corominas, de *La Publicitat*, qui 'm vá dispensar l' obsequi de insertarla en lo número del dissapte, lo dia mateix que havia de apareixer en lo *Diluvi*. Lo divendres vá ser enviada al un y al altre periódich. La *Publicitat* vá insertarla; lo *Diluvi* no.

¿Y cóm havia de ferho si aquella carta venia á ser la clatellada que 'l feya caure del trapezi ahont acabava de fer la gran *planxa* del sigle!... ¡UNA PLANXA QUE HAVIA DURAT LA FRIOLERA DE UNA SENMANA!!

No sé si algún redactor del *Diluvi*, al veure's cullit de aquella manera, vá aprofitar lo dissapte per arribarse á Montserrat á demanar inspiraciós á la Verge y consells al reverent abat del monastir. No sé si algún altre vá tornarse mico, consultant obras de dret administratiu per justificar de

LA BUGADERA

—Está vist, fins que 'm determini á ferme jo mateixa las bugadas, no faré net.

la millor manera possible la lleugeresa en que havia incorregut. ¿Cóm sortir del compromís?

Era necessari dir alguna cosa, encare que més li hauria valgut callar.

Llegeixin lo *Diluvi* del diumenje, y veurán l' aturdiment de aqueix periódich tant busca-rabóns y tant valent, sobre tot quan se las héu ab personas que no tenen medis de tornars' hi.

Respecte á la qüestió principal, ó sigui á las obligacions inherents al càrrech de síndich, lo *Diluvi* declara haverse atingut extrictament al *Diccionari de Alcubilla*, y al article 51 de la lley de 23 de Juliol del any 1835. ¿Cóm si la lley del any 35 estigués avuy en vigor! ¿Cóm si la lley actual no digués textualment en la primera de sas *disposicions adicionales*: «*Quedan derogadas todas las leyes y disposiciones anteriores relativas al régimen municipal*!»

Pero 'l *Diluvi* necessitava dir alguna cosa *antes de retirarse por el foro*, á respallarse després de la ridícula cayguda del trapeci, y s' agafa ja la lley del any 35! que tampoch dona al càrrech de síndich l' extensió impossible, inverossímil qu' ell ha volgut atribuhirli. Si no hagués trobat la lley del any 35, era capás de anar á buscar una disposició dels románs, y fins si tan m' apuran dels *egipcis*...

Pero ¿qué dirá 'l *Diluvi*, ell que de tant adelantat blasona, si li tiran en cara qu' en materias administrativas y en altrás materias viu 57 anys endarrerit?

¡L' any 35!... Ni Ortiz de la Vega havia escrit encare *Las ruinas de mi convento*, ni havia fundat encare *La Salvadora*... ni 'l *Telégrafo* havia sortit del ou, empollat per aquella societat de contra seguros, ni el *Principado* havia sustituhit al *Telégrafo*, ni la *Imprenta* al *Principado*, ni 'l *Diluvi* á la *Imprenta*... ¡No n' han passadas pocas de cosas desde l' any 35 ensá!... ¿Tenen algún interés los homes del *Diluvi* en que contém tot lo que ha ocorregut desde l' any 35 á Barcelona, y no sols á la Barcelona antigua, sino á certs paratjes de la montanya de Montjuich y á certa fàbrica del carrer de Casanovas, immediata á la Gran vía?

Donchs no han de fer més que demanarho y serán complascuts. Precisament de historias vellas ne sabém moltas, que no figuran en cap diccionari, ni en cap llibre.

Pero no 'ns desviém de la qüestió, y qui degui callar, que calli.

Lo *Diluvi* s' escusa, además de insertar la méva carta, elegant que ja m' hi defensat en la *ESQUELLA* y que un periódich del meu partit ja l' ha publicada.

Y afegeix: «Ha conseguido, pues, dar publicidad á la defensa de los actos que le hemos censurado y lo ha conseguido en periódicos que se han guardado muy bien de reproducir los escritos que nosotros hemos dedicado á su censura.»

Teoría nova que no vá imaginar l' autor de la lley de imprenta vigent, la qual obliga á insertar las rectificacions que s' envihin als periódichs, explicant fets inexactes. Segóns lo *Diluvi*, los periódichs no venen obligats á insertar las tals rectificacions: á lo que venen obligats, segóns ell, es á publicar tots los antecedents de las qüestions que s' ventilan. Aixó si que no ho trobará en lloch, per més que busqui, ni en lo *Diccionari de Alcubilla*.

Comprenem que qui haja intervingut en los tráfechs de *La Salvadora*, no vacili en donar aqueix *quiebro* á una obligació de carácter legal. Pero que sustenti semblant teoria 'l Sr. Laribal, director del *Diluvi*, francament, ho veyém y no ho podem creure.

¿No ha exercit lo Sr. Laribal la magistratura? ¿No ha sigut jutje municipal?

Ara bé: ¿s' atreviria á fallar, com á jutje, la qüestió pendent cas que li sigués somesa, de la mateixa conformitat que l' ha resolta com á director del *Diluvi*? ¿No creu ell que li valdria 'l ferho una fregada d' orelles dels seus superiors? ¿A qué vé, donchs, tenir una doble naturalesa y un criteri doble, per no dir una doble conciencia?

No es que nosaltres pretenguém extremar lo dret que 'ns assisteix. Prescindirém de citar al *Diluvi* á judici verbal, perque considerém que no val tot lo que 'ns ha dit las nou pessetas que 'ns costaria la citació. Y además, estém més que satisfets de haver lograt posar de relleu lo gran mérit gimnástich de dit periódich.

¡Fer durar una planxa una senmana entera, no s' havia vist may en lloch del mon!

Ara, quan estigui més aliviat del cruiximent, que ha hagut de produhirli per forsa una planxa tan fenomenal, y ventilada ja la qüestió sindical, esperém que donará las explicacions que tant interessan al públich y que nosaltres li reclamavam la senmana passada.

¿Podrá saberse per quins motius ha deixat de formar part del *Diluvi* lo séu antich redactor don Maurici Vidal y Durán?

J. ROCA Y ROCA.

COSAS QUE FAN CATALANISTA

SONET

Parlar sovint de Jofre lo pelós,
llegir *La Renaixensa* á tort y á dret,
tenir en bon concepte á Carlos set
y contra tot govern estar furiós.

En lloch d' escriurer *vol* posar *redós*,
al que no vol ser seu dirli ximplet,
anar de jenollons fins á Poblet
y al veure un castellá abordarli 'l gos.

En tot lo que s' escriu mesclar las *ens*,
ser enemich acérrim de las *ans*,
anar sempre voltat de capellans,
tenir de jochs florals los llibres plens,
posar la llar de foch vora l' escó
y luego sobre tot, ¡beure ab porró!

INDALECI CUCARACHA.

LO PRESTIDIGITADOR

I

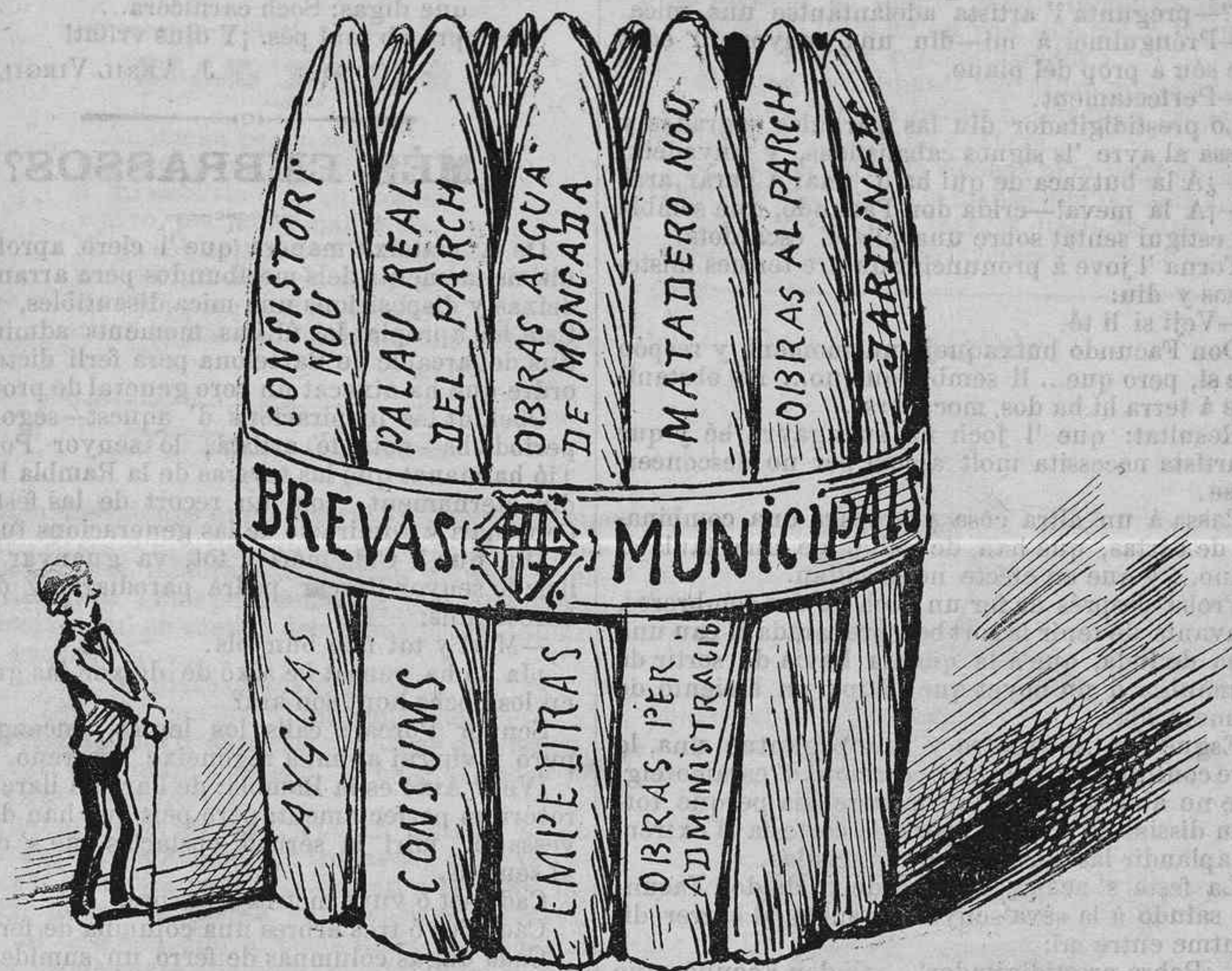
Lo saló de don Facundo está plé de gent. Las invitacions pera la gran vetllada s' han prodigat de tal modo, que no hi ha recó ni reconet ahont no s' hi vegin mitja dotzena de personas més de las que hi caben.

Pero tothom sofreix alegrement aquellas petites incomoditats, ab la esperansa de gosar d' un espectacle que, segons noticias que corran de boca en boca, es de lo més notable en lo género.

Don Facundo, que ha tingut la amabilitat de sentarse al costat méu, no para un moment d' alabarme la festa que se 'ns espera.

—Es un prestidigitador assombrós—diu lo bon home llepantse instinctivament lo llabi superior:—no pot formarse vosté una idea de la novedat ni de la extraordinaria llimpiesa dels seus escamoteigs. Fa sórts admirables, estupendas; es capás ¿qué li diré?... de tréureli 'ls mitjons del peus sense que vosté se 'n adoni.

BREVAS, CLASSE SUPERIOR

Son unas brevas magníficas, de lo més rich que aquí hi ha, y duran tant que... 'ls ho juro, ¡may s' acaban de fumá!

—¿Ahont l' ha conegut aquest home incomparable?

—Al café. Un amich va presentármel, y allí mateix, sobre la taula de mármo, va ferme tres ó quatre jochs que van deixarme aturdit. Ell no volia venir aquí á casa; pero á copia d' instancias y prechs, hi conseguit que 's prestés á donarnos aquesta vetllada... ¡Ja veurá que 'ns divertirém! la méva senyora al principi s' hi resistia á permetre que un jugador de mans vingués aquí á ensenyarnos la séva habilitat: diu que aquests homes li fan pór... pero de mica en mica l' he anada convencent y ara sembla que ja está tranquila.

—Es veritat... encare no hi tingut l' honor de saludarla: ¿ahont es?

—Míressela: allí, al peu de aquella porta.

En efecte: donya Elissa, la divina Elissa com 'li diuhen tots los que la coneixen y la tractan ab una mica de franquesa, séu vora d' una porteta lateral del saló, encantant á tots los que la rodejan ab los espléndits atractius de la séva hermosura arrebatadora.

May l' havia vista tan guapa y al mateix temps tan espiritual. Alta, blanca, ab unas formas que 'l més exigent escultor calificaria de perfectas, donya Elissa se troba en la edat en que tots los encants brillan y totas las gracias adquiereixen la plenitud del seu desarrollo....

Involuntariament me giro á don Facundo y no puch menos de pensar:

—¡Qu' es fells aquest home!... Rich, considerat, independent... y duenyo d' una de las més preciosas criaturas que Deu ha posat sobre la terra!...

—Preparis, preparis—torna á dirme don Facundo, fregantse las mans ab visible satisfacció:—es un prestidigitador assombrós; no s' ha vist may una cosa parescuda.

L' héroe de la festa apareix en lo saló y la concurrencia 'l saluda ab un murmul, fill de la agradable impressió que ha causat la seva figura. Jove, ben plantat, ab un bigotet ros, que de tant en tant acaricia ab certa gracia infantil, lo jugador de mans, s' apodera completament de las simpatias del auditori.

—Senyors—diu en lo discurs preliminar qu' en aquets cassos es de rúbrica:—no soch prestidigitador ni res que s' ho sembli; faig quatre jochs ab més ó menos fortuna y parin de contar; pero la insistent amabilitat del duenyo d' aquesta casa ha vensut los meus escrúpuls, y per xó y sols per xó 'm presento, recomenantme molt y molt á la séva indulgencia.

—¡Bravo!—exclama don Facundo, sense poder contenirse:—pot comensar quan vulgui, ab la seguretad de que tot li hem d' aplaudir.

Lo jove somriu ab moltissima finura y dóna comensament als séus jochs.

Lo primer consisteix en pendre 'l mocador de la butxaca de qualsevol concurrent y ferlo passar á la de un altre.

—¿Qui de vostés vol que li escamoteji 'l mocador?—pregunta l' artista adelantantse una mica.

—Prénguemel á mi—diu una senyora d' edat que séu á prop del piano.

—Perfectament.

Lo prestidigitador diu las paraulas sagradas y trassa al ayre 'ls signos cabalístichs, y anyadeix:

—¿A la butxaca de qui ha d' anar á parar ara?

—¡A la meva!—cria don Facundo, que sembla qu' estigui sentat sobre una pila d' escardots.

Torna 'l jove á pronunciar quatre termes misteriosos y diu:

—Veji si li té.

Don Facundo butxaqueja un moment y respón que sí, pero que... li sembla que no... no obstant, que á terra hi ha dos mocadors...

Resultat: que 'l joch no surt gayre bé y que l' artista necessita molt aplom per no desconcertarse.

Passa á un' altra cosa y prepara una combinació de cartas, que han de saltar de una taula al piano... y que en efecte no hi saltan.

Proba després de fer un joch ab dos sombreros, y avants de tenir la sort ben preparada li cau una nina de luda, que á la quènta havia de sortir de la màniga d' un noyet que ocupa un asiento de primera fila.

Esguerrantne quatre y ensopegantne una, lo jove continúa fent varias operacions d' escamoteig, que no aburreixen á la concurrència perque tot-hom dissimula y fins se porta la cortesia al extrém d' aplaudir las sórts més desgraciadas.

La festa s' acaba, 'm despedeixo de don Facundo, saludo á la séva senyora y surto al carrer dihentme entre mí:

—¡Pobre prestidigitador!... ¡Y don Facundo que 'm deya qu' era una cosa tan admirable!...

II

Vuyt dias després d' aquesta escena, passant per un dels carrers menos concorreguts del Ensanche, vaig veure un carruatje que anava al pas y que, per un d' aquests inexplicables moviments del esperit, va cridar-me la atenció.

Al arribar á un lloch determinat, lo cotxe va pararse, y per la portella va apareixe una cara coneguda. Era 'l prestidigitador de la famosa vetllada. ¿Qué buscava per allí aquell home?...

Pochs moments després, sortint no sé d' ahont, atravesá 'l carrer una senyora que, rápida com una exhalació, va ficarse en lo carruatje.

Va ser un moment, un llamp; pero la vaig coneixe, ¡vaya si la vaig coneixe!

¡Era la divina Elissa, la encantadora esposa de don Facundo!...

L' ánima 'm va caure als peus. Pero després, refentme desseguida, vaig continuá 'l meu camí, dihentme interiorment:

—Es en efecte, un gran escamotejador... ¡Li torno la fama!

A. MARCH.

EPIGRAMÁTICH

A CASI UNA CARNICERA

Dius per tot qu' ets carnicera

y aixó á mí 'm remou la sanch.

¿Sabs qu' es una carnicera?...

Son tres tersas; per lo tant,

tú que sols pesas un kilo
no arribas ni arribarás
may á ser la carnicera
completa. Si hi tornas, cal
que digas: Soch carnicera...
pró ab mal pés. ¡Y dius vritat!

J. ABRIL VIRGILI.

¿MÉS EMBRASSOS?

De la mateixa manera que 'l clero aprofita 'ls últims moments dels moribundos pera arrancarlos deixas y disposicions una mica discutibles, un artista ha apropiat los últims moments administratius del arcalde de Barcelona pera ferli dictar una ordre que ha aixecat un coro general de protestas.

Obehint las inspiracions d' aquest—segons los periódichs—notable artista, lo senyor Porcar y Tió ha manat que las teyeras de la Rambla hi quedin eternament, com un recort de las festas del Centenari y admiració de las generacions futuras.

Diu que 'l Cid, mort y tot, va guanyar batalles: lo senyor Porcar podrá parodiarlo y dir als barcelonins:

—Mort y tot faig bunyols.

¿Ja ho ha pensat bé aixó de deixar las graellas en los llochs hont son ara?

Senyor Porcar: cális los lentes, encengui un puro y vingui ab mí á regoneixe 'l terreno.

¿Veü? Aixó es la Rambla: de llarch á llarch pot recórrers perfectament; pero péls que han d' atravesarla, miri la série d' obstáculos que s' oposan al seu pas.

Cada set ó vuyt metros un arbre.

Cada dos ó tres arbres una columna de ferro.

Cada dugas columnas de ferro un sumidero públich.

Y en mitj de tot aixó, demani: hi ha trastos, endróminas y trenca-colls de totas menas.

Kioscos, taulas de refrescos, básculas automáticas, barracas de guarda-passeigs, fanals, máquinas de vendre mistos, pals de fusta, pilars de ferro, tauletas hont venen diaris y molins de vent, taulas de florista, fonts de raig continuu... tot un mostruari de construccions, ahont s' hi veu desde 'l gust árabe al gust *alcaldesch*, es dir lo gust més detestable que s' ha conegut.

¿Qué li sembla, senyor Porcar?

Davant d' aquesta formidable barrera d' obstacles ¿persistirá en la instalació definitiva de las famosas teyeras?

Avuy, atravesar la Rambla es un problema: ¿vol que demá 's converteixi en un impossible?

Diu que vosté troba que las teyeras son bonicas y que es llástima tirarlas al magatzém.

Miri: també es molt bonica una noya que jo coneix, y me 'n guardaré prou d' aconsellarli que 's situhi constantment en un cantó de la Rambla.

Apart de que, sobre la boniquesa de las tals teyeras, no deixaria d' haverhi un bon rato de conversació.

No negaré que la part de ferro es molt acceptable, pero ¿y 'l pedestal? ¿já se l' ha mirada bé aquella base?

Deu me 'n quart de fer judicis temeraris, pero m' hi jugaria qualsevol cosa que 'l projecte d' aquell sócul es degut á un constructor de caixas de mort...

Nada... senyor Porcar: encara hi es á temps. No vulgui que 'l dia que 's despedeixi de casa la ciutat la gent l' acompanyi al seu pis á xiulets.

Someti aixó de las teyeras á votació, y si no 's fa trampa, ja veurá com per inmensa majoria 'l projecte de vosté queda retxassat.

Desde luego pot apuntá 'l méu vot en contra.

MATÍAS BONAFÉ.

MAI ENTÉS

Anomena per anglés
la gent, á qui va al darrera
d' un sablista ó d' un tronera,
y aixó, per mí es mal entés.
No es sols anglés qui te apuros
per cobrar. Jo 'n sé al revés.
Ho dich perque soch *inglés*
d' un anglés que 'm deu tres duros.

MAYET.

CURA CARA

Ja fa molt temps que un servidor de vostés, que ab perdó sigui dit, soch alló que se 'n diu tot una bona persona, millorant lo present, y que may havia tingut ni 'l més petit refredat; ja fa molt temps, repeteixo, qu' en cástich dels méus pecats (que no son pochs),

la divina Providencia
vá cometre l' imprudencia

d' enviarme una d' aquestas malalties que fan tornar burro al metje més sabi, y boig al pobre pacient que las sofreix.

Igual que tots los que 's posan malalts, jo, ans de trobarme malament, me trobava... bé; quan de *la noche á la mañana*, ó del dematí á la tarde, que d' aixó no me 'n recordo, vaig sentirme afectat de una tal desgana que ni esma tenia per posarme un terrós de sucre á la boca. ¡Y aixó que hi sigut sempre molt llaminer!

Afortunadament possehia un petit capitalet, lo qual permetia qu' enviés á buscar pastelillos *brioche* á l' Alhambra; natas al carrer de 'n Petritxol; tortells al forn de san Jaume... etc., etc., al objecte do alimentarme ab alguna cosa.

Mes ¡ay! quan tenia las viandas al davant me causavan tal repugnancia que ni delit tenia per tastarlas, y si no las llessava, era perque la minyona de casa, (xicota de molt estómach) se ho engullia tot.

Cansat de gastar inútilment diners en comestibles, vaig comprar distints *Manuals de cocina*, entre ells las conferencias culinarias d' Angel Muro, capassas al llegir las, de fer perdre la formalitat á qualsevol Succi.

Pero, ca... *ni por esas*; la desgana seguia en augment y la meva persona disminuint.

Lo porter de l'escala de casa, que á més de ser sabater, enten molt en malalties de gossos, va donarme un' aygua de la qual ell n' era autor, composta de tres unsas de cuiro de desetxo, fet bullir ab mitja unsa de betúm del mico y un porró d'aygua. Posant aixó nou dias á la serena y bebentne mitja xiera cada tres horas, lo pegot assegurava que sols ab aquesta medicina havia curat lo brou á n'en Bismark. (En Bismark era un gos xato que 'l sabater tenia.)

Ab mes bona voluntat que altra cosa, vaig cursar aquest remey cinch dias, pero al veure que desde que 'l prenia tenia revolució continua al ventre, vaig deixar-lo, ab prou sentiment del sabater, que deya que desde que 'l prenia me tornava més gras.

Un vehí del quint pis, molt bon subjecte, y al mateix temps molt aficionat al mam, va dirme que si volia agafar gana, begués cada dia en dejú un vas de canya de la forta; y si al cap de dos dias continuava no tenint gana, aumentés la dossis. Aixó es; en lloch de un vas, que me 'n begués dos, ó... tres, y aixis successivament.

Al cap de vuit dias, vaig veure'm obligat á deixar de pendre tan heroych remey, á causa de las fortas *paparinas* que agafava.

Ab cap de aquests remeys ni'm vaig curar, ni'm vaig reventar, qu'es lo menos que'm podia succehir.

Per més torment, tots los diaris venian plens ab anuncis de productes farmacéutichs: com pildoras,

MODAS

Com lo frare va semblant
lo verdader rey del día,
las beatas s' hi vestirán
solzament per simpatía.

farinas, cataplasmas, aixarops, vins, unguents, bàlsams, calmants, injeccions, solucions, emulsions, etc., etc.

Lo que 'm feya decidir á comprar aquests medicaments era que tots ells (segons deyan los anuncis) havian sigut premiats ab medallas d' or y diplomas de honor. Tots eran aplicats ab gran éxit en las clinicas y hospitals de Paris, Berlin y 'l Poble Sec. Tots venian recomenats per los professors més eminentes, acompanyats ab extractes de més de cent curacions y certificats de malalts trets de la sepultura y restituhits á la vida després de cinch mesos d' estar enterrats.

Ara diguin vostés: ¿Quin es lo malalt que al llegir aquests anuncis no 's gasta la seva fortuna, y fins la dels altres per comprar tants saludables medicaments?

Veritat es, que si bé tots aquests remeys no van aliviar la meva persona, en cambi van aliviar-me la butxaca qu' era un gust. Un gust... pels farmacéutichs.

Cansat de probarho tot, y veyent que res me feya efecte, vaig resoldre no gastar ni un céntim més en medicinas, y esperar resignat lo moment suprem de tocá 'l dos d' aquest mon.

Ja era hora, pues ab tants gastos, lo meu capital quedava reduhit á sis cents duros que tenia depositats en la *Confiansa Ilimitada*, (com si diguessim una especie de *Crédit Espanyol*.)

Un dia, vaig llegir al diari que la societat de crédito ahont tenia jo la meva pobresa, havia fet suspensió de pagos, quedant ab tal motiu mes pelat que 'l dia que vaig neixer. Ja 's poden considerar lo trastorn que vaig tenir.

Dos dias vaig estar delirant y creyent qu' eran los últims de la meva vida; pero... ¡volen cosa més extranya! Un cop passada aquella crísis vaig entrar en reflexió, y per primera vegada, després de dos anys de patir, vaig sentir una fam devoradora....

Desgraciadament, á casa no més hi havia mitj pa de tres lliuras, que 'm vaig empassar en menos de un credo, sens que logrés veure 'm tip.

Desde aquell dia, la meva gana no té límits. Veritat es que quan no 's té per menjar, es quan més se gana.

¡Be 'm vá costar prou cara la cura!

LLUÍS SALVADOR.

¡¡AL ALTRE BARRI!!

Tant m' agradas, tant m' encisas,
tant t' estimo, Conxa meva,
que lo mon perdo de vista
foll d' amor per ta bellesa.

Quan me miro en los cristalls
de tos ulls, que son dos perlas
¡si veyessis, nena aymada,
com lo cor se'm desespera!

Tú ets ma vida, tú ets ma ditxa,
tú mon cel, de tot ets duenya;
no sabs, no, lo que desitjo
que 'ns casem per dirte: ¡ets meva!
¿Has vist may, allá en son niu,
los aucells com se festejan,
y com volan afanyosos
tot cantant á sa amoreta?

¿Los has vist, quan, alegroys,
sens tristesa de cap mena,
trenca vol, tot allunyantse,
per tornar després ab ellas?
¡Donchs aucell ser jo voldria,

per poguer, rica poncella,
allunyarme com ells fan
salvant rius y salzaredas,
y després tornar joyós
al costat de ma promesa,
per menjármela á petóns
ab la fam més llaminera!
Més diré: fins aniria,
¿sabs ahont, Conxita meva?
sabs ahont?... ¡¡al altre barri!!
(si venguessen *ida y vuelta*).

J. P. ASCANIO.

PRINCIPAL

Després del *Tenorio* han tornat á posarse las obras del repertori, intercalantse las antiguas ab las modernas, ab l' intent de que n' hi haja per tots los gustos.

Una de las novedats que 's preparan en l' estreno de un drama d' Echegaray, titulat: *El hijo de D. Juan*, el qual està basat, segons sembla, en un célebre drama del escriptor dinamarqués Ibsen, de tendencias fisiológicas.

Una bona circumstancia: aquesta obra á Madrid va agradar poch.

—¿Y l' haver agradat poch á Madrid—dirán vostés—ho considera L' ESQUELLA una bona circumstancia?

—Sí, senyors: perque devegadas lo que á Madrid no agrada, á Barcelona entusiasma.

LICEO

Ja ha comensat la temporada.

La iluminació del escenari ha sigut considerablement millorada. Allá dintre, 'l gas ha sustituhit la llum eléctrica. D' aquesta manera 's veuen millor las decoracions acostumadas, plenas de máculas, la major part d' ellas impropias, aixis com los pellingos que acostuma á vestir lo cos de coros y 'ls trajos anacrónichs que acostuman á usar la majoria dels cantants.

Lo qual no deixa de ser una ventatja, perque quant més se veu, més s' evidencia la necessitat urgent de cambiar d' arrel tot aquell aparato que ab prou feynas sería utilizable en un teatro de ters ó de quart ordre.

*
* *

La novetat del dia de la inauguració que s' efectua ab lo *Lohengrin* era 'l mestre director, enterament desconegut á Barcelona, *il signor Mugnone*. La impresió que produhi es molt favorable. Lo mestre domina la partitura, y encare que petit, desplega una gran energia. Se coneix ademés qu' es molt integre, en quant ens ha donat lo *Lohengrin* complert, fentnos sentir alguns fragments que per regla general acostumavan á suprimirse. Es una bona adquisició pel Liceo. Mentres dura la representació 'l mestre Mugnone està en tot, en tot se fixa y tot ho domina. Y 's veu que ho fa: tal vegada 's veu massa y tot. Vehement y efectista com ell sol, sab no obstant matisar qu' es un gust y fuig de tapar ab lo soroll certas deficiencias de la orquesta. Aquesta no podrá menos de guanyar alguna cosa, baix la batuta de un director

LO MON DEL ART.—(Per J. Llovera).

TALLER
DE
FOTOGRABADO

—¿Qué hi fas aquí, Joanet?
—Foto-grabats.
—¡Fés lo que vulguis, pero parla bé!...

que posa al servey de la tasca qu' executa, tot lo seu cos y tota la séva ànima.

L' Arkel, encarregada del paper d' Elsa, sense tenir una veu escepcional, com sab tothom, es una artista completa. Lo paper d' Elsa adquireix, interpretat per ella, un relleu poétich molt interessant.

També en Valero es un escelent artista; canta divinament; pero en la interpretació de *Lohengrin* li falta aquella calma, aquell aplóm que s' avé malament ab sas impetuositats meridionals.

Molt bé la Paolicchi y l' Uguetto, encarregats respectivament dels papers de Ortruda y Telramondo; en Visconti feu un rey que, per la séva solemnitat, mereix cobrar la llista civil, y en Thos, un heraldo que no féu desmereixer gens ni mica 'l bon conjunt.

Qui no estigué de cap manera á l' altura necessaria, es lo cos de coros. Algunas desafinacions acabaren de perjudicar lo seu treball, que per altra part, se ressentia de molta nyonya.

En resúm: un *Lohengrin* acceptable, rebut pèl públich ab bastanta fredor.

ROMEA

S' ha anat representant lo *Tenorio*.

Obra en porta: *L' infern á casa*, comedia en tres actes, original de D. Frederich Soler.

Los ensaigs están molt adelantats y prompte la veurém en escena.

TÍVOLI

Continúan las representacions de *El país de la olla*.

L' altre dia preguntava un subjecte:

—¿Qué fan ara al Tivoli?

Y un altre li vá respondre:

—¿Qué vols que fassin? *Fan bullir l'olla*.

NOVEDATS

Tenorio per activa, per passiva y per neutre. L' altre dia, entre 'l *Tenorio* de Zorrilla y 'l d' en Bartrina y l' Arús, van representarse 14 actes de *Tenorio*.

Ja ho veuhen: ni á ca 'l Afarta-pobres.

*
**

Dimars, estreno de una joguina del Sr. Riera y Bertrán, titulada *La padrina*.

Dada la part qu' en l' acció tenen los personatjes, millor hauria de titularse *L' oncle*, ja que aquest, més que *la padrina*, es lo *Deus ex machina* de l' acció. Per altra part, la *padrina* que un s' imagina vella xaruga, resulta una dona frescassa y de bon veure, tant que, gracias á tals qualitats, contribuheix á desgabellar uns amors de la séva fillola que de cap manera li convenen.

L' obra té 'l caracter de idili y es sumament entretinguda. Los incidents se succeixen sense esforços ni violencia y 'l diálech corte, sense un gran relleu, aixó no, pero sempre primorós y literari.

Respecte á la execució, sortí bastant ajustada, tant per part de la Srta. Galcerán com del Srs. Oliva, Esteve y Delhom. La Sra. Ferrer, qu' es una actriu molt flexible, feta de verdadera pasta de teatro, hauria de desvesarse de un vici que fá algun temps li notem: lo vici de cantar. A copia de voler matisar la dicció devegadas fins arriba á ferse pesadeta, com aquell que canta distret y sense fixarse en lo que diu pera imprimirli la deguda expressió. Un concell li donarém per si l'estima oportú. Qnan se trobi en escena procuri olvidar tot lo possible que fá la comedia, entreguis á las corrents de la naturalitat, y trobará desse-

guida l' efecte en la impresió que tot lo que no se separa de lo natural desperta sempre en lo públich. Y ara perdoni aquesta leal advertencia, filla del bon desitj que 'ns anima de veureli alcansar molts aplausos en la séva carrera.

CATALUNYA

L' empresa ho ha dit:

«Mentres se prepara la *temporada oficial de hivern*, se suspenen las representacions.»

Esperarém, donchs, á que la *temporada oficial de hivern* comensi, pera reanudar las nostras notas.

CALVO Y VICO

Ab la divertida obra *La terra de Xauxa* s' ha reunit bastant públich.

Y no s' ha fet res més per ara en aquest teatro que sols á intermitencias funciona.

CIRCO EQUESTRE

Mr. y Mme. Rofix son verdaderament dos atletas, quals exercicis de forsa deixan pasmats.

Lo dia menos pensat crech que aixecan á pols lo *Circo Equestre* en pes. Moralment ja l' aixecan cada nit, alcansant los més extraordinaris aplausos.

S' está preparant la nova pantomima: *Juan Garín en Montserrat*.

N. N. N.

L' AVARO

Viu tot sol, es ordinari,
té 'l cap gros y 'ls ulls petits,
y, sent casi un millonari,
fuma 'l gran estrafalari
sols puntas d' *asseca-pits*,
fins á cremarse los dits.

Los trajos qu' ell porta
son del tot dolénts
y encare son deixas
de amichs y parents.

Criats, ni criadas
may no 'n vol llogá',
perqué diu que menjan
molt més que un mal gra.

Gastar poch, per lema
ell sempre ha tingut,
y gastar pochos quartos
y poca salut.

Un gat van donarli
de pel negre y fi
y prop séu de gana
¡pobret! va morí'.

Quan lo gát se li moria
ell demostrava alegría,
sens pensar
que algun jorn potser l' hauria
de plorar;
puig las ratas malehidas
que 's veyan ants perseguidas
dia y nit,
li pujan ara atrevidas
sobre 'l llit.

De rosegat carn d' avaro
á més tenen lo mal gust,
y ell, devant d' un cas tan raro,
malehint semblant descaro
salta, xiscla y te un disgust.

Com que apenas porta roba
y braser no gasta pas,
al hivern, de fret l' avaro
sempre 'l veuréu tremolar.
Si algun cop fa 'l gran estrago
de menja' un préssech... tarat,
per no pérdren gens ni mica,
se 'l cruspeix sense pelar.

D' una lliura de cireras
d' aquelles que hi ha *estadants*,
n' esmorza mes de déu dias
com si fos un trist pardal.
Y com que lo gran tacanyo
diu que tot li costa *galls*,
los pinyols de las cireras
frisós s' empassa xuclant.

Com que té 'l cor
més dur que l' or,
si un pobre prop d' ell s' aco ta
un' almoyna demanant,
ab una mala resposta
se 'l tréu prest del séu devant.

Fent com qui parla formal,
diu que 'l teatro es un lloch
que 'l que hi va s' estima poch
per lo molt qu' es immoral.

Y encare qu' ell diu aixó,
prou al teatro aniria
cada dia
tot tibat donantse tó
y qu' es lloch moral diria,
sens duptar,
ab veu alegre y gens fosca;
si per anarhi la mosca
may no havia d' afliuxar.

Per Corpus, com la canalla,
contempla ab goig l' ou com balla
cada any á la Catedral;
també professóns va á véure;
pero ell lo qu' es per séure
may no 's gasta ni mitj ral.

A n' ell més d' una persona
li ha sentit dí'
que li dol gastar cinch céntims
per comprar vi;
pero un jorn menjant á casa
d' un conegut...
¡dos porrons de vi 's va béure
del més aixut!
Y per cert cara la festa
va ben pagar;
puig una terrible mona
se 'n va emportar.

Dins del séu piset tancat
com si resés de bon cor
devant d' un sant ó d' un mort,
horas passa agenollat
contemplant son rich tresor.

Y á més d' aquesta mania
que li fa fer tals papers,
rebert sustos verdaders,
cada nit lladres sommía
que li roban los diners.

Podent viure bé y gosar,
per l' avaricia asquerosa
passa una vida anguniosa,
sens may pensar,
que quan ell se morirá

los heréus de sa riquesa,
ab gran llestesa
recullint l' or,
dirán fent salts d' alegria:
—¡Ja ha arribat lo felís dia
de nostra sort!
¡Ja, per fi, l' avaro es mort!—

FRANCISCO LLENAS.

La *Lliga de Catalunya*, pensantse fer un punt d' home, ha fet una nova criaturada per l' istil del Congrés de Manresa.

Sense pendres la pena d' estudiar las cosas directament, ni d' observarlas de primera má, arreplegant d' aquí d' allá lo que ha dit la premsa local y las mateixas denuncias que ha fet algún regidor en lo Consistori, un lligat vá donar una conferencia sobre la marxa de l' Administració municipal, y 'l President de la Associació vá posarse á repartir patents de honradés á la mida del séu gust... Aixó últim es lo únich nou que ha fet la *Lliga de Catalunya*.

* *

Dificilment podria explicar D. Fernando Alsina 'ls motius que ha tingut pera pronunciar aquells fallos, sense ferlos precedir dels corresponents *resultandos y considerandos*.

¡Si s' haurá figurat D. Fernando qu' encare vá ab los carlins, y que 'l sanguinari cabecilla Savalls l' investeix de totas las facultats, pera dir al séu capritxo:

—¡A n' aquest l' indult!... ¡A n' aquest altre quatre balas al cap!

Seria molt xocant que 'l President de la *Lliga* se figurés encare que porta la boyna y empunya 'l trabuch!

* *

Respecte á la lleugeresa ab que vá proceder aquest ex-facciós carlista en aixó del reparto de patents, se 'ns cita un fet, que se 'ns dona com á veridich, y que no crech que ningú s' atreveixi á desmentir.

Entre 'ls noms de regidors honrats, lo Sr. Alsina vá citar-ne un, que nosaltres no repetirém.

Donchs bé: á última hora no faltaren *lligats* que anessin á la redacció de algún periódich que havia prés nota del acte, suplicant que aquell nom sigués borrarat de la llista.

Aquest fet basta y sobra per testimoniar la informalitat de certas associacions que aspiran á passar per serias.

* *

Per avuy no dihém res més, sino que *les racunies catalanistes*, de tant terribles que volen ser, resultan ridículas, per lo estúpidas.

Tal vegada un altre dia explicarém la vida y miracles de l' actual President de la *Lliga de Catalunya*, que no deixa de ser tant borrascosa com altament interessant, y ja veurém fins á quin punt té autoritat aquest subjecte ni per repartir patents de reputació, ni per convertirse en gos de presa dels burgesos, als quals tant havia atacat, quan encare no l' havian lligat ab llonganissas.

A cada carcunda li arriba lo séu Sant Marti.

DOS TONTOS

¡Cóm pescan los infelissos!
 ¡Ves si aquests dos carcamals
 no pescarian molt més
 si fessin de concejals!

¿Es cert que una sola casa de Barcelona acostuma á monopolisar tota la carga dels vapors de la *Trasatlántica*, que fan la carrera de Buenos Ayres?

¿Es cert que á favor de aquest monopoli la Companyia pert quantiosos interessos?

No es extrany, si aixó es veritat, que 'ls accionistas de la Companyia 's cansin d' esperar lo reparto de dividendos.

L' administració de la *Trasatlántica* fá ayguas y 'ls dividendos s' aygualen.

¿Quin dia 's formarà, davant de la Lliga contra la Pornografía una verdadera Lliga de la Moralitat, per esbrinar aquesta y altres cosas per l' istil?

Al Sr. Bofill y Martorell tractavan d' enlleplir-lo porque tornés á la Casa gran.

A tal efecte, ván nombrarlo individuo de la nova Comissió d' Ensanxe.

Pero *ni por esas*.

Més val ser aucell de bosch que de gabia ¿no es veritat, Sr. Bofill?

¡Quedis lo vésch per certs pájaros que no tenen cap aprensió en empastifarse!

Rebo de Roma una noticia sumament satisfactoria:

«Ha regressat á la Ciutat Eterna, després de un llarch viatge per Europa, que ha sigut un verdaer viatge triunfal, l' eminent artista catalá don Enrich Serra. A París, sobre tot, ha sigut objecte nostre paisá de las més envejables distincions.

»Desde avuy, los quadros d' Enrich Serra, figuran ja en las millors galerías francesas.»

Rebi l' intelligent artista, que tant honra al nostre país, la cordial enhorabona de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Mereixen los honors de la traducció, las següents ratllas insertas en la *Publicitat*, del divendres:

«Corre per aquests mons de Déu un regidor que es cómich, además de sarauhista, y jefe de sarauhistas.

»Quan vá entrar á la Casa gran anava tronadíssim y plé de inglesos. Al cap de un mes ja havia pagat á tothom y s' havia posat gran levita, grans guants y gran tarot.

»Aixís ha estat enlluernant als seus amichs y coneguts, fins ara que ha tornat á vestir-se modestament y com menestral en dia de festa.

»¿A qué obeheix aquest cambi? Donchs senzillament, á la informació que vá á fer-se en certs ajuntaments. Vol representar

davant dels que han de ferla, 'l paper de pobre regidor ó de regidor pobre. ¡Pillín!»

Ab lo que aqui queda escrit no podrá negar ningú que fins ab tant de vestit lo retrato es al desnú.

¿Y donchs, Sr. Porcar, qu' hem de fer?

Los días van passant, darrera dels días passen las senmanas, y es molt possible que passarán los meses, y de aquella dimissió per vosté presentada, ja no se 'n parla.

¿Es possible que fins á tal extrém mostri la séva debilitat de caràcter?

Aquestas y altres cosas se fan de serio, ó no 's fan.

Al vado ó á la puente.

Miri lo que succeheix á Tortosa: l' Ebro se 'n porta 'l pont; ¿qué fan los seus paisáns per passar lo riu?

Una cosa molt senzilla: 'l passen ab barca.... Y si no hi hagués barca 'l passarian nadant, si tant los convingués.

Lo govern té 'l dret d' entretenir tot lo que vulgui l' admissió de la séva dimissió; pero vosté, senyor Porcar, té també 'l dret indiscutible de tirar-se de cap á l' aygua.

L' Ajuntament havia de cobrar en pessetas lo lloguer de las barracas de la fira.

Y ara resulta que las cobra ab fustas y ab disgustos.

Pero ¿no diuen que 'l concessionari de aque-llas barracas sab tantas cosas?

Alsa, donchs, canta, verdúm.

May siga sino per alló que diuhen: «Qui canta 'ls séus mals espanta»

Sembla que hi ha l'idea de deixar en peu las teyeras de ferro de la Rambla.

Pero suprimintne precisament la llum.

Hasta tal extrém arriba l'afany de deixar tot lo referent á las firas y festas, á las foscas.

Un periódich que durant la festa dels Morts va dedicarse á seguir cementiris, prenent nota de algunas inscripcions que en ells figuran, publica las següents:

En un ninxo: «Aquí descansa *el alma* de don Fulano.»

En un altre: «Aquí descansen los cadáveres...»

En un tercer: «Yace aquí el cuerpo *inerte* de...»

Y per últim aquest, qu' es verdaderament homerich: «Depósito de los restos de doña Fulana de Tal. Un sugeto agradecido á los favores que en vida le dispensaba la difunta, le dedica este monumento.»

¡No 's dirá que alguns vius no fassin tot lo possible pera fer riure als morts!

L'escena al carrer del Carme.

Hi ha unas barallas de borratxos, un dels quals després de rebre algunas trompadas, butxaqueja, com si busqués una eyna.

Un transeunt, temerós de que ocorri una des-

gracia y no veyent per allí ni la sombra de un agent de l' autoritat, se treu un pito y 'l toca per cridar l' atenció de municipals y polissóns.

Tot en vá.

Pita dos, tres, quatre vegadas, y no compareix ningú.

Un transeunt corona aquesta escena ab lo següent comentari:

—¡Ja pots xiular, si l' ase no vol veure!

¡De punta!

S' agita l' idea entre 'ls regidors que han quedat á la Casa Gran de fer milloras de consideració en la secció marítima del Parch.

Vostés mateixos dirán si *está la Magdalena para tafetanes*.

O siga per fer milloras de la manera que 's fan sempre en aquella casa: sense projecte, sense presupost y á surti lo que surti.

L' única millora necessaria de tot punt no s' hauria de fer á la quía, sino al cap.

Més clar: no s' haurian de fer á la secció marítima, sino á la mateixa Casa Gran.

ANTIGUALLAS

—(¡Pensar que per 'questa dóna vaig fer tantas ximpleries!...)

—(¡Pensar que jo per 'quest home vaig plorar catorze dias!...)

¿Y saben en qué consisteixen las milloras que tot Barcelona reclama?

En que se 'n anessin alguns regidors que allí hi están de massa, y en treure immediatament als que s' hi quedin, que ja es sabut que no se 'n anirán fins que 'ls empenyin ab la escombria.

L' altre dia 'ls estudiants de medicina van donar pèl carrer la gran xiulada del sigle al decà de la Facultat, Sr. Siloniz.

Causa del disgust: l' haverse suprimit la clínica dels noys.

Los estudiants pagan la matrícula y tenen perfecte dret á que se 'ls dongui l' ensenyansa completa.

Pero 'l Sr. Siloniz es difícil que pugui arreglar la cosa y menos desde que l' han xiulat com si sigués tot un president del Consell de Ministres.

Lo que dirá ell:

—¿Cóm volen los estudiants que pugui satisfer las sévas reclamacions? ¿Qué no veuhen que ara en Cánovas tindrà zelos de mí?

OFICIAL DE CARACTER

—¡Cuádrate mejor, zopenco,
ó va á haber una desgracia!
¡¡¡No quiero que los soldados
se me suban á las *barbas*!!!

Durant los vuit dias que podia 'l públich anar á examinar los expedients de la Casa Gran, apenas hi ha comparegut més que algún individuo escadusser, y encare per veure tal ó qual expedient de interés particular.

Massa que ho sab tothom: *la madre del cordero* no 's troba en los expedients.

¿Volen saber ahont se troba?

Que 's constituheixi un jurat de investigació ahont tothom puga compareixer á revelar lo que sápigam: que 'ls denunciants de abusos no corrin cap perill: que s'apurin las denuncias fins al últim extrém, y no costará gens ni mica fer una bona garbellada.

¡No n' hi ha pochs de regidors que portan lo peccat imprés en la vida que fan, en la roba que vesteixen y fins en la cara que ostentan!

Tothom los senyalan ab lo dit. ¿Per qué no ha de senyalarlos la justicia ab la séva espasa?

D. Joan Mañé diu que formavan l' antich concell de Cent 32 ciutadans honrats, 32 comerciants, 32 artistas y 32 menestrals.

Multipliquin: 4 vegadas 32 son 128.

Tenim, donchs, que 'ls antichs de un concell de 128 ne deyan un concell de 100.

En Ximplici, á las nou del matí, entra á casa de un séu amich y encare 'l troba al llit.

—¿Encare no t' has llevat?—li diu.

—¿Y cóm volías que 'm llevés si m' hi ficat al llit á las tres de la matinada?

—¡Vaya una rahó de peu de banch! Donchs mira, jo aquesta nit no m' hi he ficat sisquiera, y á pesar d' aixó ja estich llevat.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—*Rom-bo.*
- 2.ª ID. 2.ª—*Fe-de-ral.*
- 3.ª SINONIMIA.—*Ripoll.*
- 4.ª ANAGRAMA.—*Cadira—Arcadi.*
- 5.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Mina—Roca—Sach—Cuch—Vidal.*
- 6.ª ROMBO.—

P
P A L
P A U L A
P A U L I N A
L L I M A
A N A
A

- 7.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Filomena.*
- 8.ª GEROGLÍFIH.—*Per usuras un usurer.*

XARADA - DRAMÁTICA

I

La escena representa 'l jardí de una casa rica.—
Personatjes: D. Pere y D. Ambrós, abdós guerrers.

ESCENA V

(FRAGMENT)

D. PERE. ¿Després de ferm' desgraciat (*Enfencar' veniu á insultarme?* [dat.])
No hu com puch aguantarme.

D. AMBRÓS. Fins ara havèu aguantat. (*Burlánten*)

D. PERE. ¡Aixó es burlarse de mí (*Molt més en-*
Vos vull matar com á un gos; [*fadat.*])
¿Que no sabèu, D. Ambrós,
que só un guerrer?

D. AMBRÓS. Pot ser sí.

D. PERE. Eixa frescura m' exalta (*Perdent la*
y eixa *tot* me desespera; [*paciencia.*])
aquí teniu...

D. AMBRÓS. ¿Què, D. Pere?

D. PERE. Un revès á cada galta. (*Li pega dos bo*
Si fins ara *prima-dos* [*fetadas.*])
he estat, ja surto de tino.

D. AMBRÓS. Per aixó tampoch m'amohino. (*Las hi*
D. PERE. Què! Me'l tornèu, D. Ambrós? [*torna.*])

¿Si? Donchs espasas á fora!
Que brilli 'l macís acer
y veurèm qui es lo guerrer
que més valor atesora.
Per fi ara 't venjaré (*Ab veu trista.*)

Hu *invers-prima gtrada*
te venjaré, prenda aymada,
malant á n' aquest guerrè'.

D. AMBRÓS. No per 'xó batrem farèu;
sabent qui havèu *hu-invers-quatre*
don Pere, jo no 'm vull batre
ab guerrers de tant baix preu.

D. PERE. Desde 'l punt que os he *dos-quart*
y 'l guant no havèu acceptat
tinch lo dret, lealment legat

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu-Apartat, número 2.

25 CÉNTIMOS
DE
MANIOBRAS
POR
FRADERA

Monzón. — Octubre de 1892

(Muestra de los grabados)

SALVADOR RUEDA

EN TROPEL

CANTOS ESPAÑOLES

Precio: DOS pesetas

ALMANAQUE
SUD-AMERICANO

para 1893

PRECIO: 2'50 PESETAS

JUAN PÉREZ ZÚÑIGA

GUASA VIVA

Un tomo en octavo, ilustrado. — 3 pesetas.

LEY DEL TIMBRE DEL ESTADO

y
REGLAMENTO

para su ejecución de 15 de Septiembre de 1892

Un tomo en 16.º, encuadernado. — 2'50 pesetas

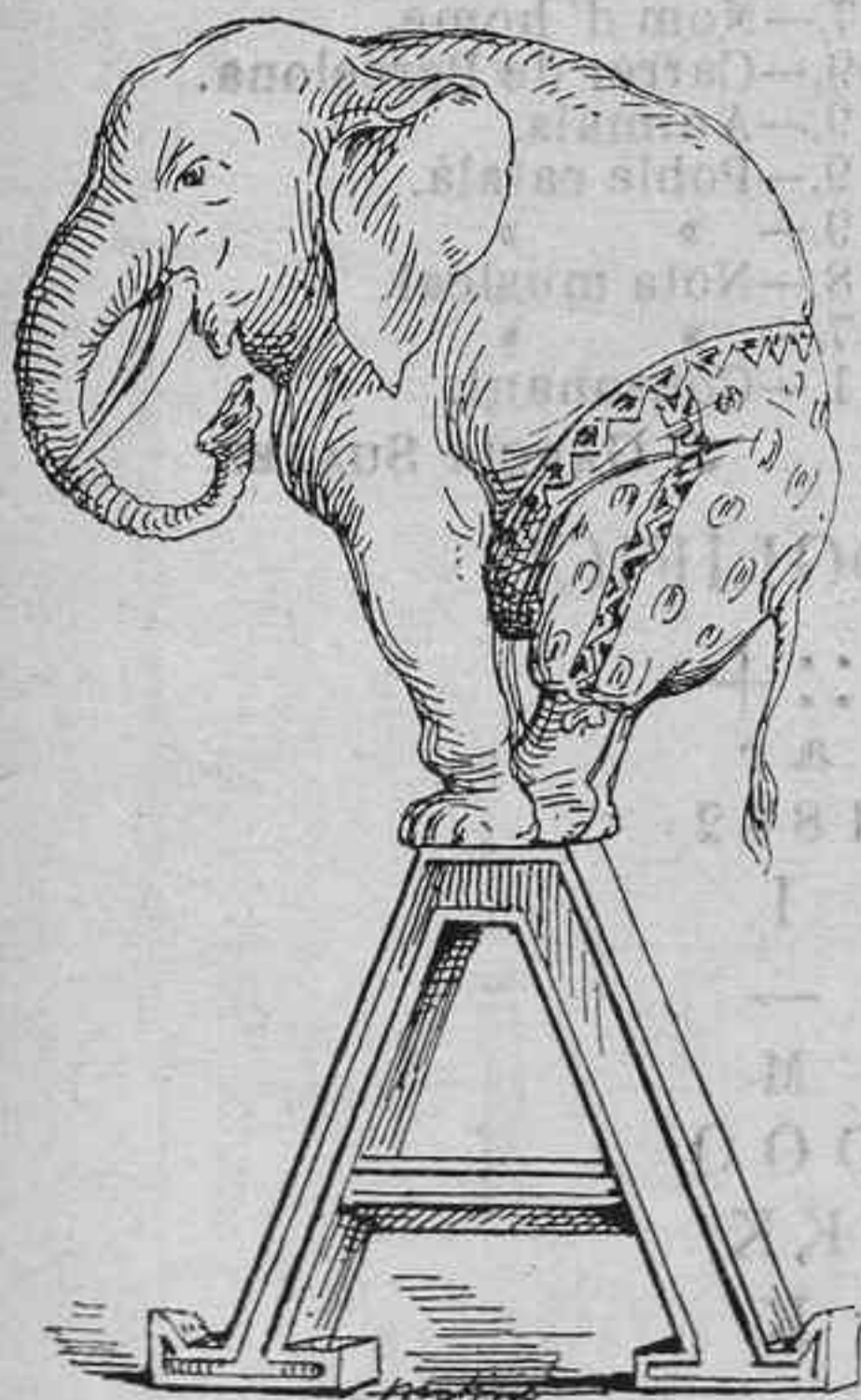
¿COLÓN Ó CARNESTOLTAS?

ENSARRONADA CÓMICA MUNICIPAL

(REVISTA DE LAS FESTAS DEL CENTENARI)

Per C. GUMÁ, ab magnificas y xispejants caricaturas de M. MOLINÉ

Preu: DOS rals

BUG-JARGAL

POR

Victor Hugo

Un tomo en octavo
con una cubierta al cromo

◆
Precio: UNA peseta

DON JUAN TENORIO

Drama de D. JOSÉ ZORRILLA

Precio: DOS pesetas

DON JUAN TENORIO

Drama de D. José Zorrilla

EDICION DE GRAN LUJO

ILUSTRADA

1 tomo 4.º encuadernado tela, 5 pesetas.

EN JOANET Y EN LLUISET

Parodia de

D. JUAN TENORIO

Empescada per Sanall y Serra

Preu: DOS ralets

LMANACH LA ESQUELLA de la TORRATXA

Segueixen activament los traballs de preparació.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém d' estravios, no remetent ademés 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

D. AMBRÓS. de dirvos: ¡Sou un cobart!
Digueume lo que volguèu (Rihent)
y veniu al meu darrera,
com no 'm feu cap mal, D. Pere,
tant me fá que m' insultèu
D. PERE. ¡Sou un cobart! Nada, nada.
D. AMBRÓS. M' havèu fet.... un nú' á la cúa.

(Y aquí acaba la xarada
y la escena continúa.

F. CARRERAS P.

II
Animal es ma primera,
la segona musical,
un article la tercera
y un nom d' home la total.

RUFO.

ANAGRAMA

En lo carrer de 'n Total
un vell va rebre un fort tot,
y victima de un gran susto
l' home vá posarse á tot.

J. D. DOMENECH.

HOMONIMIA

Parlant en Tot y en Conrat
de polítichs y altrás cosas,
diguè:—Son molt agradosas
la tot y la llibertat.

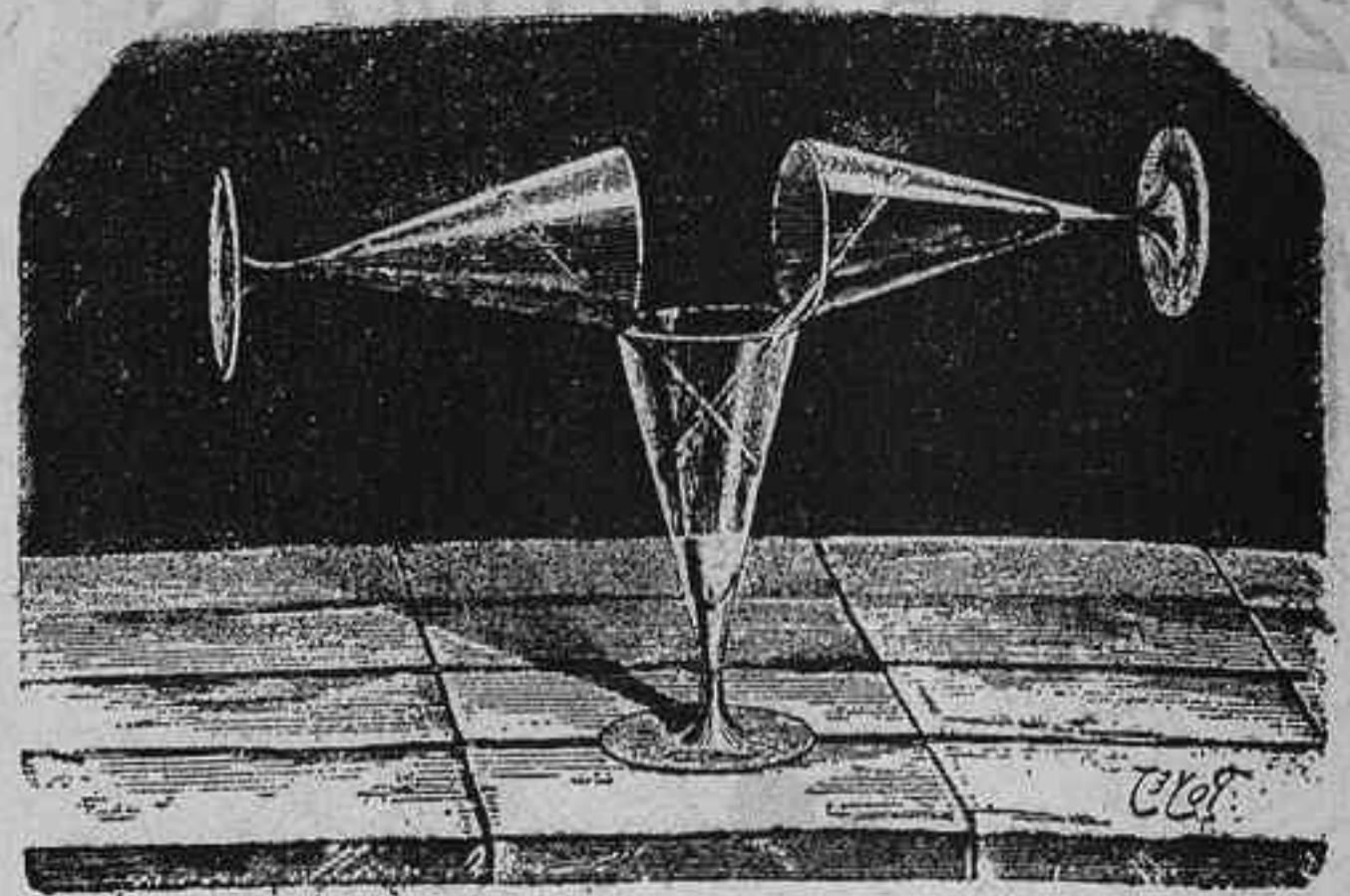
ARTURO CASADEMUNT.

TRAJES Y COSTÜMS

Tipo pollensí. (Pollensa.—Mallorca).

DISTRACCIÓNS CASULANAS

LAS COPAS

Es un joch que vol no més una mica de pacien-
cia.

Ab tres copas y dos mánechs de ploma n' hi ha
prou pera portar á cap la combinació. Se comensa
per fer aguantar una copa en la posició que 'l di-
buix indica, y luego, sostenint aquesta ab una má,
's coloca l' altra copa en idéntica posició, y 's que-
dan en perfecte equilibri.

Si 's té cuydado, fins se pot fer ab quatre co-
pas, partint sempre del principi que aquestas han
de ser de la forma que marca la lámina ó molt
parescudas.

TERS DE SÍLABAS

Sustituir los punts ab lletas de modo que hori-
zontalment y diagonalment diguin: primera ratlla,
nom de dona.—Segona, flor silvestre.—Tercera,
nom de dona.

ANTONET RIBAS.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Poble catalá.
8 3 6 1 5 6 2 7.—Nom d' home.
6 7 1 4 5 1 9.—Carrer de Barcelona.
8 8 7 1 7 9.—Animals.
8 8 5 1 9.—Poble catalá.
1 5 3 9.— » »
9 7 8.—Nota musical.
4 7.— » »
1.—Consonant.

J. GARCÍA SUAREZ.

GEROGLÍFICH

::+

a r

1 8 9 2

I

—

M

O O O

K K

K

REY NANO.